

Trobada d'entitats ciutadanes a l'entorn de la lectura

La Lectura Fàcil, una eina d'inclusió social

30 de novembre de 2007

de 10.00 h a 14.00 h

Biblioteca Francesca Bonnemaison

Sant Pere més Baixc, 7 - 08003 Barcelona

per més informació:

www.lecturafacil.net o lecturafacil@cobdc.org

Organitzat:

Associació Lectura Fàcil

Ajuntament de Barcelona

Subvencionat per la Regidoria de Drets Civils

Trobada d'entitats ciutadanes a l'entorn de la lectura

«La Lectura Fàcil, una eina d'inclusió social»

El perquè de la trobada

La **trobada d'entitats ciutadanes** «La Lectura Fàcil, una eina d'inclusió social» respon a la voluntat de l'Associació Lectura Fàcil (ALF) de donar a conèixer el seu projecte i de presentar experiències reeixides de dinamització lectora.

Volem que aquesta jornada sigui punt de trobada d'entitats i professionals que incorporen o volen incorporar la lectura en les seves activitats, com a eina lúdica, formativa i integradora.

Què són els representants de lectura?

El contacte personal és molt important per estimular la lectura en persones que normalment no llegeixen. Sovint cal l'actuació d'intermediaris: **els representants de lectura**. Són persones que col·laboren voluntàriament amb biblioteques o altres entitats locals per organitzar i dinamitzar grups de lectura.

Actualment existeix una xarxa de representants basada únicament en les biblioteques. És necessari, però, que la lectura s'incorpori com a activitat lúdica i de formació en moltes més entitats. En aquesta trobada es presentaran experiències de clubs de Lectura Fàcil (LF) i es donaran pautes i tècniques de dinamització lectora que poden ser d'interès per a les entitats que vulguin organitzar-ne de nous.

L'**Associació Lectura Fàcil** és una entitat sense afany de lucre, integrada per professionals de diferents àmbits vinculats a organitzacions de suport i de formació a persones amb dificultats lectores. Els seus objectius són impulsar l'edició i difusió de llibres en format LF, elaborats segons els criteris internacionals de l'IFLA per persones amb dificultats lectores. L'ALF col·labora estretament amb el Grup de Treball Lectura Fàcil del Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya (COBDC).

Trobada d'entitats ciutadanes a l'entorn de la lectura
«La Lectura Fàcil, una eina d'inclusió social»

Programa

Lloc: Biblioteca Francesca Bonnemaison (Sant Pere més Baix, 7. Barcelona)

Dia: Divendres, 30 de novembre de 2007

Hora: de 10.00 h a 14.00 h

10.00 h Lliurament de documentació

Projectes

10.30 h Benvinguda de Rosa Bada
Directora de Serveis de la Regidoria de Drets Civils de
l'Ajuntament de Barcelona

10.45 h Associació Lectura Fàcil: Què fem i per què ho fem
Fina Niubó, vicepresidenta de l'ALF

11.15 h Pausa i cafè

Experiències

11.45 h Tothom pot llegir!!! L'experiència dels clubs de Lectura Fàcil a les
biblioteques. Vols ser representant de lectura?
Gemma Domingo i Sílvia Rabat, Biblioteca Francesca
Bonnemaison

12.30 h Intervencions del públic

Dinamització

13.00 h Tècniques i pautes per compartir i fer gaudir la lectura
Eulàlia Feliu, actriu i dinamitzadora teatral

14.00 h Cloenda

Trobada d'entitats ciutadanes a l'entorn de la lectura «La Lectura Fàcil, una eina d'inclusió social»

Benvinguda

> **Maria Lluïsa López Robles, Drets Civils de l'Ajuntament de Barcelona**

Benvolguts i benvolgudes,

Bon dia a tothom.

Sóc la Rosa Bada, actualment directora de Drets Civils de l'Ajuntament de Barcelona.

Avui, m'havia compromès en nom de Joaquim Mestre, Regidor de Drets Civils de l'Ajuntament de Barcelona, a estar aquí present inaugurant aquestes jornades.

El Regidor estarà al Plenari de l'Ajuntament, que com comprendreu, té prioritat a la seva agenda.

Jo finalment no us puc acompanyar ja que estic en una missió de l'Ajuntament de Barcelona a la ciutat de Gaza (Palestina).

Fa 10 anys que l'Ajuntament de Barcelona té projectes de cooperació amb aquesta ciutat palestina, i aquest viatge s'hauria d'haver fet fa bastants mesos. La situació a l'Orient Mitjà no ho va permetre i fins dimecres dia 28 no ens van donar autorització per entrar: justament aquest cap de setmana.

Les relacions entre aquestes dues ciutats, així com els projectes que tenim conjuntament, feia imprescindible la meva presència com a part de la delegació, així que finalment, jo tampoc puc tenir presència física.

Però malgrat tot, la Regidoria de Drets Civils tenia un molt especial interès en fer-vos arribar un missatge un dia com el d'avui.

El nostre missatge és el de ple suport als projectes de l'Associació Lectura Fàcil.

Un suport que neix amb el convenciment que amb la vostra feina esteu col·laborant en fer realitat els drets humans a la ciutat de Barcelona.

Treballem per fer accessible la cultura, la informació i la formació a aquelles persones que per les seves característiques i/o circumstàncies no tenen possibilitat de moure's còmodament amb els instruments que la societat en general ens ha donat.

Trobada d'entitats ciutadanes a l'entorn de la lectura

«La Lectura Fàcil, una eina d'inclusió social»

Esteu actuant com a garants de drets, fent accessibles els textos, administratius o no, i esteu actuant com a promotors dels drets quan feu l'esforç de donar a conèixer els vostres instruments als col·lectius potencialment exclosos dels “estàndards”.

La Regidoria de Drets Civils s'ha posat com a objectiu per aquest mandat treballar per potenciar els drets humans a la ciutat, que Barcelona sigui una ciutat de Drets, però sense oblidar que l'administració municipal també és ciutat, i amb la voluntat de tenir una línia de treball transversal i interna que faci de l'Ajuntament un lloc sense espais de No-Drets, un lloc de garanties.

Volem treballar per aconseguir una administració que reconegui el ciutadà com a centre de la vida pública, amb igualtat de drets real i efectiva.

Ens comprometem a treballar per a remoure els obstacles que impedeixen o dificulten l'exercici real dels drets, col·laborant en dotar-nos d'un Ajuntament més accessible, transparent, participatiu i eficaç.

Les eines que posa al nostre abast l'Associació Lectura Fàcil ens permetran treballar envers aquest objectiu.

Per això, i a més de continuar recolzant la feina de l'Associació, com fem amb d'altres entitats de la ciutat, hem decidit fer un acord entre la Regidoria de Drets Civils i l'Associació Lectura Fàcil per garantir que els textos, documents, publicacions, etc. que generem durant el present mandat i que considerem d'especial rellevància puguin ser treballats i publicats en format Lectura Fàcil.

I ens comprometem també en esforçar-nos per estendre aquesta iniciativa a la resta de dependències municipals: no serà especialment fàcil, però ha estat mai fàcil lluitar pels drets humans?

Voldria agrair a l'Associació Lectura Fàcil i a totes les entitats i persones presents la vostra paciència, la vostra comprensió i la vostra feina, i desitjar-vos una molt bona jornada i un futur d'èxit.

Trobada d'entitats ciutadanes a l'entorn de la lectura
«La Lectura Fàcil, una eina d'inclusió social»

Associació Lectura Fàcil: Què fem i per què ho fem

> Fina Niubó, Vicepresidenta de l'Associació Lectura Fàcil

Bon dia a tothom,

En primer lloc moltes gràcies pel vostre interès i la vostra presència en aquesta Jornada de treball. I molt especialment gràcies a la senyora Rosa Bada directora de Serveis de la Regidoria de Drets civils de l'Ajuntament de Barcelona.

Potser algunes de vosaltres us preguntareu què hi tenen a veure els drets civils amb els llibres i la lectura. Una barreja que no és massa comú, la veritat.

Quan pensem en drets civils tendim a evocar solucions de caràcter físic, de millora de la situació personal o de millora de qualitat de vida.

Potser poques vegades hem pensat que la qualitat de vida passa **també** perquè els usuaris dels nostres serveis tinguin accés a la lectura. Per això, el tríptic que teniu a les mans es titula: la lectura Fàcil, una eina d'inclusió social.

M'agradaria citar les paraules dues persones de prou renom en el món de la cultura, respecte de la importància de la lectura i la seva rellevància en la inclusió social de les persones.

Diu Ricard Torrents al Nou 9:

Donar accés a la lectura, vèncer l'analfabetisme, vol dir destruir ignorància, mare de tots els esclavatges, però també democratitzar el coneixement. Per a això la lectura ha estat sempre al centre de les lluites per a l'emancipació de les classes subalternes, de les dones, dels obrers, dels pobles del tercer món.

...

Com s'explica que tants adolescents, després de deu i dotze anys, surtin de l'escola sense el domini de la lectura significativa? Saben llegir, però no els serveix de res, ni per continuar estudiant ni per progressar en la feina o en la vida social. Com que no ho necessiten, no triguen a retrocedir a l'estadi d'analfabets socials. Amb llegir rètols i pantalles en tenen prou. Un titular d'un diari, amb prou feines. Una pàgina, impossible. Han després a llegir, han malmès una capacitat que havia costat anys i esforços d'aconseguir.

Trobada d'entitats ciutadanes a l'entorn de la lectura «La Lectura Fàcil, una eina d'inclusió social»

Milions i milions de persones, tres quartes parts dels humans no han llegit mai cap llibre ni en llegiran mai cap. No només en els països desfavorits. En els països occidentals la lectura és una activitat de minories.

Tothom necessita que les ganes de llegir no trobin barreres ni de contingut ni de lletra. Ho necessiten sobretot els neolectors -els que aprenen a llegir llegint- infants, adults, catalans, nouvinguts.

I, encara la reconeguda escriptora Rosa Regàs, rebla el clau amb aquestes paraules:

Llegir és un antídot contra qualsevol concepció del món excloent i fonamentalista, i un revulsiu contra la violència, la personal i la de les cegues violències que en nom de déu o de la pàtria, siguin quins siguin, tenyeixen avui d'oprobri i de vergonya bona part del planeta i els seus habitants.

Per altra banda, des de l'Associació Lectura Fàcil diem:

S'ha dit amb molta insistència que som a la societat del coneixement i de la informació, on l'accés a aquesta informació és cada vegada més ràpid i fàcil. Paradoxalment, però, es detecta un augment de població que, per dificultats de comprensió lectora, permanents o transitòries, queda al marge d'aquesta societat. Els textos de Lectura Fàcil pretenen acostar la lectura a aquestes persones i, d'aquesta manera potenciar l'accés democràtic a la cultura, l'oci, la formació i la informació.

Totes les aquí presents estariem d'acord, doncs, en què, certament, l'accés a la lectura, a la literatura, i a la informació **ÉS UN DRET DEMOCRÀTIC.**

És per això que va néixer l'Associació de Lectura Fàcil, inspirada en el model suec de l'Easy to read, amb una experiència d'inclusió social de més de quaranta anys.

Seria bo, doncs, de conèixer els principis que animen i els col·lectius a qui s'adreça aquesta Associació.

Segons el que hem dit, és un dret democràtic el fet que tothom tingui accés a la cultura i a la informació, **d'una forma entenedora.**

És de vital importància que tots els ciutadans puguin rebre informació sobre els fets socials que més els incumbeixen. Perquè per exercir qualsevol dret democràtic, una persona necessita estar ben informada.

Trobada d'entitats ciutadanes a l'entorn de la lectura

«La Lectura Fàcil, una eina d'inclusió social»

D'altra banda, poder llegir augmenta considerablement la confiança i l'autoestima personal, a l'hora que capacita per ampliar la visió del món i prendre control de les pròpia vida. A través de la lectura la gent és capaç de compartir idees, pensaments, experiències i créixer com a persones.

És evident, doncs, que la lectura és una eina d'inclusió social. Qui no ha comentat alguna vegada: *aquell sí que sap, sempre està llegint...* o bé *aquella sí que sap: sempre porta un llibre sota el braç...*

Perquè entre els nostres col·lectius hi ha una mena d'admiració cap a aquella persona que llegeix, que entén la informació i és capaç de transmetre-la. Llegir dóna prestigi. I encara que algunes persones diguin: *a mi no m'agrada, no tinc temps...* no és moltes vegades sinó una cuirassa que amaga la pròpia consciència de la incompetència lectora.

Hi ha molta gent que no té competència lectora per molts factors i potser vosaltres els coneixereu millor que no pas jo mateixa. Posem per cas les persones discapacitades mentals o les que tenen síndrome de Down, dislèxics, les persones amb problemes de visió, de concentració, de memòria, d'habilitat lectora, analfabets funcionals... i molts altres que es troben en els vostres col·lectius i que no ve al cas d'enumerar.

Fins i tot, moltíssimes vegades, hi ha persones que són lectores en la seva pròpia llengua, però que no poden accedir a la lectura d'una altra llengua. És el cas dels nouvinguts, d'aquells que estan en procés d'integració a un nou país, aquells que no dominen encara la llengua. O bé, en el cas del català, persones que no acostumen a llegir en aquesta llengua però ho voldrien fer i no gosen.

A totes aquestes persones es dirigeix l'Associació Lectura Fàcil.

El nostre objectiu és que la lectura formi part de les activitats que es programen per als col·lectius en els que vosaltres treballeu. Moltes vegades, no ens adonem de la importància que té llegir entre les persones, o bé no parem esment en com **és una eina molt potent per a la seva inclusió social**. Perquè a tots ens agrada que ens expliquin històries, contes, acudits... per què no els podem llegir nosaltres mateixos?

L'Associació de Lectura Fàcil vol ser un referent que proporcioni recursos i idees, sobretot materials, perquè això sigui possible. Un dels seus objectius és assessorar les persones responsables de diferents i diversos col·lectius més desafavorits culturalment.

Trobada d'entitats ciutadanes a l'entorn de la lectura

«La Lectura Fàcil, una eina d'inclusió social»

Per a això ja fa temps que treballem en la promoció de llibres de lectura fàcil, una mostra ben completa de la qual teniu aquí fora. Aquests llibres, ja ho veureu, tenen unes característiques molt especials perquè segueixen la normativa internacional de Lectura Fàcil. I porten un logo identificador que garanteix que ha passat tots els controls que puguin testificar que el que està escrit és fàcil i entenedor per al col·lectiu per al qual s'adreça.

És veritat, d'altra banda, que encara hi ha pocs materials. Això és un greu problema perquè les editorials no volen apostar per aquest tipus de llibres: fins i tot, alguns, ho veuen com un desprestigi. I no hi ha res més lluny de la realitat. Cada dia que passa es demostra que aquest tipus de llibre té més demanda.

L'Associació també organitza actes i trobades com la d'avui per animar als responsables de les organitzacions a promoure la lectura entre els seus associats. S'intenta des d'aquests actes, sensibilitzar de la importància d'incloure la lectura entre les seves activitats i donar recursos i idees perquè així pugui ser.

Per acabar i resumir, doncs, Tal com es diu en el tríptic de presentació, des de l'ALF us hem convocat amb la sana intenció que us convertiu en representants de lectura de les vostres organitzacions.

Una de les activitats que està donant més resultat actualment és la creació de grups de lectura fàcil a les biblioteques, experiència de la qual us parlaran les companyes Gemma Domingo i Sílvia Rabat i de la qual jo no vull avançar res més. Veureu com és d'interessant.

Això ho podreu escoltar a la segona part d'aquesta Jornada, després de la pausa.

Si teniu alguna pregunta o algun dubte d'algun aspecte que jo no hagi explicat prou bé, podeu preguntar o aclarir ara mateix.

Moltes gràcies per la vostra atenció i la vostra paciència.

Tothom pot llegir!!! **L'experiència dels clubs de Lectura Fàcil a les biblioteques**

> Gemma Domingo, Biblioteca Francesca Bonnemaïson

Introducció:

Les biblioteques públiques tenen com a missió garantir l'accés a la informació i a la cultura a tothom, sigui quina sigui la seva condició, i basen la seva activitat en les necessitats de la població del seu territori. Com a biblioteques obertes a tothom que són, han de poder donar servei també a aquelles persones que no poden utilitzar l'equipament i els materials de manera habitual, ja sigui per causa de la seva procedència, ja sigui per causa d'alguna discapacitat.

Aquests equipaments han de fer extensius els seus serveis a persones i col·lectius amb necessitats específiques. En aquests grups hi entren tant les persones que provenen d'altres països, cultures o ètnies, com les persones discapacitades, i les que tenen dificultat per desplaçar-se físicament, tant de manera temporal com permanent.

Així mateix, és necessari que les biblioteques públiques esdevinguin cada cop més centres d'aprenentatge obert. Han de fomentar l'aprenentatge al llarg de la vida, i oferir serveis, materials i activitats que complementin l'educació reglada i que ajudin les persones amb un baix nivell d'alfabetització a ampliar els seus coneixements i la seva cultura.

Els materials de lectura fàcil són una eina imprescindible per a aconseguir aquests objectius i es dirigeixen a tots aquests grups d'usuaris que he citat.

Què són els materials de LF?

Aquests materials són documents elaborats amb especial cura per poder ser llegir i entesos per persones que, per qualsevol motiu, físic, psíquic o social, tenen dificultats lectores o de comprensió. Aquest concepte cobreix tot tipus de literatura: des d'obres de ficció o no ficció, com revistes, material audiovisual o multimèdia, o fins i tot fulletons informatius o informació continguda en una pàgina web.

Aquests materials han de reunir una sèrie de condicions:

- no utilitzar llenguatge abstracte, metàfores, llenguatge simbòlic

Trobada d'entitats ciutadanes a l'entorn de la lectura

«La Lectura Fàcil, una eina d'inclusió social»

- seguir un únic fil argumental i un marc temporal lògic
- descriure una sola acció directa i simple, sense massa personatges i trames
- evitar un vocabulari complicat
- les il·lustracions han de concordar amb el text
- tipografia clara, gran, amb bons marges i espaiat.
- frases curtes, sense subordinades amb un número limitat de línies per pàgina, etc.

Quin paper han de tenir les biblioteques públiques?

Les biblioteques públiques juguen un paper clau en la difusió d'aquest tipus de material, de la mateixa manera que els materials LF són una eina molt vàlida per tal de poder oferir serveis i activitats al tipus de públic amb necessitats específiques al qual la biblioteca ha de donar servei.

Per tant, la biblioteca pública necessita aquests materials, i la lectura fàcil necessita la biblioteca pública. La relació entre biblioteca pública i lectura fàcil ens beneficia a tots i això ho hem d'aprofitar!

Totes les biblioteques públiques haurien de tenir integrat al seu fons aquest tipus de material, i al mateix temps, tenir-los clarament identificats i exposats en un espai destacat i diferenciat de la resta. A la Biblioteca Bonnemaison tots estan identificats amb el logo al lloc del llibre, tots en el mateix apartat a la prestatgeria, i forma part de l'àrea d'autoaprenentatge d'idiomes i autoformació per a persones adultes.

Al mateix apartat trobarem tots els documents per aprendre idiomes, estiguin en el format en què estiguin, però també tot el material que posem a l'abast de les escoles d'adults com a complement per a la seva formació, i tot el material d'acollida per a nouvinguts. També aprofitem, en la mateixa àrea, per difondre els anomenats audiollibres. En definitiva, aquesta secció de la biblioteca ofereix tot tipus de material per a col·lectius que també poden utilitzar els materials de lectura fàcil: neoelectors, nouvinguts, persones que estan aprenent la llengua, persones amb problemes sensorials, de comprensió, etc.

D'altra banda, a les biblioteques també hi trobem un sector de la població amb risc d'exclusió social: són aquells usuaris amb dificultats per adaptar-se a la societat, amb un baix nivell adquisitiu, però que no sempre es correspon a un baix nivell d'alfabetització, que venen a la biblioteca perquè s'hi troben a gust, però que no tenen prou coneixements per a poder utilitzar el material

Trobada d'entitats ciutadanes a l'entorn de la lectura

«La Lectura Fàcil, una eina d'inclusió social»

que hi ha a l'abast de tothom i habitualment només utilitzen el servei de visionatge de pel·lícules a la pròpia biblioteca. Aquest és un grup al qual els materials de lectura fàcil podria servir de porta d'accés a la cultura, que alhora també obre portes a l'accés al món laboral, i a l'acceptació social. És un col·lectiu amb un molt baix grau d'autoestima que han arribat a creure que la cultura és un dret, però no per a ells.

Però no ens hem de parar aquí. És evident que aquests materials no van dirigits al gran públic, sinó al contrari: es dirigeixen a un tipus de públic que habitualment creu que a la biblioteca pública no trobarà res que sigui de la seva utilitat, i aquest tipus de públic costa que s'hi apropi. Per tant, la biblioteca ha de sortir a l'exterior per tal de difondre aquest material i entrar en contacte amb institucions i entitats que orientin la seva activitat a aquest públic potencial: escoles d'adults, centres d'educació especial, casals de gent gran, centres de dia, associacions d'immigrants, etc. Oferir-los aquests materials per a que els treballin als seus centres, però també demanar ajuda per a donar a conèixer al seu públic que si s'apropa a la biblioteca els podrà trobar, i ells podrà utilitzar.

Els clubs de LF:

Els clubs de lectura són trobades periòdiques entre un grup de persones amb interessos comuns, que comenten un llibre en conjunt. Ja fa més d'una dècada que aquests tipus d'activitats es desenvolupen en el marc de les biblioteques públiques de la Xarxa de Biblioteques Municipals de la Diputació de Barcelona. Aquesta és una de les accions dutes a terme en biblioteques que han rebut una millor acollida per part del públic, alhora que és una de les activitats que millor reflexa el conjunt d'objectius que aquests equipaments persegueixen: fomentar la lectura, captar nous públics, impulsar la cohesió social, donar suport a l'autoformació al llarg de la vida, donar a conèixer l'equipament com a punt de trobada entre la població del territori, etc.

Avui dia és estrany trobar biblioteques que no ofereixin un club de lectura entre el ventall d'activitats culturals. A més, amb els anys han anat apareixent clubs temàtics i/o dirigits a col·lectius específics: podem trobar clubs de novel·la negra o fantàstica, o clubs per a infants, joves o gent gran, però també clubs per millorar una llengua determinada: d'anglès, francès, alemany, italià, i des de fa poc temps, el català.

I els materials de lectura fàcil també poden ser utilitzats per a uns clubs de lectura adreçats a col·lectius amb necessitats específiques. De fet, a la Xarxa de

Trobada d'entitats ciutadanes a l'entorn de la lectura «La Lectura Fàcil, una eina d'inclusió social»

Biblioteques Municipals actualment ja n'existeix una petita representació, que assegurem que amb el temps creixerà en bona mesura.

La biblioteca Mestre Martí i Tauler, de Rubí, fou la primera en iniciar aquests tipus de clubs, l'any 2005 amb la col·laboració de l'Aula d'Accollida per a immigrants d'un centre de secundària de la població. En aquest cas, el públic diana a qui es dirigien eren persones amb dificultats de lectura i de comprensió del català.

En aquests dos anys, moltes altres biblioteques s'han anat sumant a la iniciativa d'organitzar els seus propis clubs, encara que no sempre seguint els mateixos objectius i dirigint-se al mateix col·lectiu. A més a més, la biblioteca ha de tenir la possibilitat de sortir fora del seu espai, i poder oferir suport a totes aquelles entitats que vulguin organitzar clubs de lectura pel seu compte. Amb el temps estan naixent algunes experiències similars en escoles d'adults, hospitals, residències de gent gran, casals d'avis, etc.

Clubs de lectura de català:

D'una banda, trobem els clubs més usuals: els que pretenen ser un complement per a la formació de la llengua catalana, dirigits a persones que actualment s'estan formant, ja sigui mitjançant les escoles de persones adultes, utilitzant els serveis que ofereix el Consorci per a la Normalització Lingüística (classes de català, cursos d'autoaprenentatge a distància, etc.), o practicant la llengua pel seu compte, etc. Dins d'aquest grup, trobem:

- Biblioteca Mestre Martí i Tauler, de Rubí
- Biblioteca de Sant Adrià de Besòs
- Biblioteques de Badalona: Llefia, Sant Roc, Lloreda i Can Casacuberta
- Biblioteca de Manlleu
- Biblioteca Josep Janés, de l'Hospitalet de Ll.
- Biblioteques de Barcelona: Bonnemaïson a Ciutat Vella, Ignasi Iglésias i Bon Pastor, al barri de Sant Andreu, , Nou Barris, Vila de Gràcia, Miquel Llongueras de les Corts.

Aquests clubs habitualment s'organitzen conjuntament amb alguna entitat que treballa al voltant de la formació de la llengua catalana: en la majoria dels casos les delegacions territorials del CPNL ofereixen el seu suport i en altres casos ho fa Omnium Cultural, o alguna altra associació que treballa per a l'acollida de les persones nouvingudes.

Trobada d'entitats ciutadanes a l'entorn de la lectura

«La Lectura Fàcil, una eina d'inclusió social»

Aquestes entitats poden oferir ajuda en diversos àmbits: aportant el conductor dels clubs, facilitant materials complementaris a les lectures, difonent l'activitat entre els seus alumnes, etc. tota col·laboració que aquests equipaments puguin oferir ens resulta molt valuosa, tenint en compte que sovint disposen de professionals amb una formació específica, i d'unes eines més adequades per a complementar la formació i la lectura.

Cal que quedi clar, però, que aquests clubs fugen del concepte d'aula. No és un curs, ni el conductor és un professor. No es fan classes de català, i ningú et corregirà els errors que cometis. Es tracta de guanyar fluïdesa llegint, escoltant i conversant en grup.

Clubs de lectura per a gent gran:

La biblioteca de Manlleu dóna suport a l'Hospital de dia per a un club de lectura per a gent gran. Aquestes persones solen patir alguna malaltia, encara que amb la seva fase inicial: alzheimer, pèrdua de memòria, demència senil...

La biblioteca Bonnemaïson també ha engegat iniciatives semblants: en un casal d'avis, i en dues residències. En el cas del casal, es tracta d'un club de lectura per a persones força habituades a llegir en castellà, i en la majoria dels casos es llegeixen novel·les que no estan adaptades a aquest llenguatge, però sí que en algun cas hem utilitzat algun LF que creïem que els podria agradar per la temàtica, i ha tingut una bona acollida. En el cas de les dues residències del barri, la Vivaldi i la Rovira, més que uns clubs de lectura, són lectures en veu alta. A aquestes persones se'ls va a llegir, un cop a la setmana, utilitzant aquest tipus de material, que per a ells és molt adequat, ja que la majoria del grup té problemes relacionats amb la pèrdua de la memòria i necessiten de textos curts, senzills i que s'acabin d'una setmana a una altra, ja que amb una setmana ja n'hi ha prou com per a que se n'hagin oblidat.

Clubs per a persones amb discapacitat psíquica o física:

Aquests materials també són adequats per a persones amb persones amb algun trastorn o discapacitat que els dificulta la lectura o la comprensió (autistes, dislèxics, sords...). En aquesta línia, la biblioteca de Viladecans també va engegar un club de lectura, per a persones amb discapacitat psíquica.

Així mateix, la biblioteca Jaume Fuster, de Gràcia, també ha engegat una col·laboració amb la Fundació Ludària, amb un grup de discapacitats psíquics. Es tracta d'unes sessions de lectura en veu alta a la mateixa biblioteca més que

Trobada d'entitats ciutadanes a l'entorn de la lectura

«La Lectura Fàcil, una eina d'inclusió social»

d'un club de lectura, però és una estona que s'aprofita per a crear no sols l'hàbit lector a aquest col·lectiu, sinó també de crear l'hàbit de visitar regularment la biblioteca. A part d'aquestes sessions de lectura, la biblioteca també els cedeix un cop la setmana el seu espai multimèdia per a que explorin la part més lúdica de la informàtica, alhora de familiaritzar-los en l'ús de les noves tecnologies.

En definitiva, la part interessant de tot això és el fet que un col·lectiu amb unes necessitats especials pugui aprofitar també els recursos de la pròpia biblioteca, però també cal destacar l'avantatge que suposa que la resta d'usuaris de la biblioteca s'acostumin a compartir aquests espais amb altres usuaris amb problemes, cosa que els ajudarà a perdre aquells prejudicis que puguin tenir.

Clubs de lectura per a joves:

Tots coneixem la problemàtica existent entre el públic adolescent. En aquesta franja d'edat, els joves solen deixar de tenir interès per la lectura, encara que tant els professionals com els pares haguem treballat pel foment de la lectura des de ben petits. A això se suma la dificultat de comprensió de la llengua de molts joves de procedència estrangera que fa poc que són al país, però que s'han d'escolaritzar. Aquests han de fer un esforç suplementari per adaptar-se ràpidament al nivell i la llengua dels joves de la seva edat, i per això necessiten d'aules d'acollida, classes de reforç, i d'activitats complementàries que els ajudin a posar-se al nivell que se'ls exigeix.

Tant per a ells, com per als joves que han perdut el gust per la lectura, els materials de lectura fàcil poden ser una eina molt útil: als joves immigrants, els motivarà llegir alguna cosa amb un llenguatge planer i al mateix temps adequat al seu nivell intel·lectual. Per als segons, aquests materials els ajudarà a motivar-se perquè no els requerirà un sobre esforç, i potser els revifarà l'hàbit per llegir i més endavant s'atreviran a augmentar la dificultat.

La biblioteca Bonnemaison col·labora amb l'IES Pau Claris en la realització de dos clubs per a joves a les aules. Un d'ells està dirigit a un grup de segon d'ESO i utilitza llibres de lectura fàcil en català.

Com funcionen?

Sobre el funcionament no hi ha res escrit i depèn de molts factors. Cada club s'ha d'adaptar al seu públic i a les necessitats d'aquest.

Trobada d'entitats ciutadanes a l'entorn de la lectura

«La Lectura Fàcil, una eina d'inclusió social»

Hi ha biblioteques que organitzen sessions mensuals d'una hora, o hora i mitja. N'hi ha que les organitza quinzenals, o fins i tot setmanals.

N'hi ha que treballen el llibre a nivell individual, deixant l'exemplar en préstec a cada participant, que se'l llegeix a casa seva, i durant la sessió es comenta: l'argument, els personatges, etc. simplement el club consisteix en el comentari en grup d'un llibre, aprofitant l'avinentsa per a parlar de diversos temes que hagin aparegut, de conèixer gent amb unes inquietuds similars a la teva i de practicar la llengua, en cas que l'objectiu del club sigui aquest.

D'altres, el llibre es va llegint a poc a poc, al llarg de diverses sessions, en format de capítols, per exemple, i a mida que es va llegint, es va treballant el comentari. Combina el que seria la lectura en veu alta per part de tots els participants, amb la tertúlia literària del que s'ha llegit aquell dia.

Algun altre club en el qual hi ha molta assistència, s'ha optat per dividir els participants en diversos grups, que van treballant la lectura en petit comitè, amb l'ajuda d'un voluntari per a un d'ells, que els va ajudant en la dinàmica de grup i en la comprensió lectora.

En definitiva, hi ha grups que necessiten d'una assistència més contínua, ja sigui aquells grups per aprendre català que tenen un nivell molt baix de coneixement de la llengua, o aquells grups amb objectius diferents, com la gent gran amb problemes de memòria, o els disminuïts psíquics. Potser aquests grups no seran capaços de fer l'esforç tot sols de llegir-se un llibre, sense l'ajuda d'una persona que els vagi guiant i que vagi resolent els dubtes de mica en mica.

En canvi, en aquells casos en què el nivell lingüístic dels grups és més elevat, es pot optar per a fer-los guanyar més autonomia, deixant que ells facin una part de la feina a nivell individual, per després posar en comú la lectura i el comentari de l'obra i aprofitar més les sessions per a guanyar fluïdesa en la conversa.

I el material, d'on surt?

Aquesta biblioteca disposa d'una bona col·lecció de lots de llibres de lectura fàcil, de 15 exemplars de cada títol, gràcies a un conveni que va signar l'Associació LFI amb el Consorci de Biblioteques de Barcelona. Actualment podem dir que tenim pràcticament tots els títols editats fins al moment per a joves/adults, i cada any aquest fons es va ampliant amb la compra de nous lots.

Trobada d'entitats ciutadanes a l'entorn de la lectura

«La Lectura Fàcil, una eina d'inclusió social»

Des de fa pocs mesos, l'Associació ha signat un conveni amb el Servei de Biblioteques de la Diputació de Bcn que ha suposat que 4 biblioteques més de la província de Barcelona disposin també d'una col·lecció de lots de llibres: la de Viladecans, la de Vic (Joan Triadú), la de can Casacuberta de Badalona i la de Rubí.

Aquests lots es poden deixar en préstec gratuïtament tan a biblioteques com a entitats que vulguin treballar amb aquests tipus de materials. Només cal que us poseu en contacte amb les biblioteques en qüestió i demaneu la disponibilitat dels títols que us interessin.

Conclusió

En definitiva, i amb això acabo la meva contribució, els materials de LF s'estan convertint en una bona eina que les biblioteques poden utilitzar per arribar a aquells públics que sempre hem tingut com a difícils de servir, els quals necessiten uns materials adaptats. I encara falta molt per fer, perquè encara estem a les beceroles en aquest tema. El món editorial encara costa molt que aposti per aquest tipus de literatura i per tant, som nosaltres, les biblioteques, les escoles i les entitats que les necessitem, les que hem de lluitar per crear una demanda i fer que les editorials i les administracions creguin en aquest projecte.

Temps, al temps.

L'experiència dels clubs de lectura de català bàsic a les biblioteques de Barcelona

> **Sílvia Rabat, Biblioteca Francesca Bonnemaison**

Introducció

Jo parlaré de l'experiència concreta amb els Clubs de Lectura Fàcil a les Biblioteques de Barcelona. En l'actualitat, a Barcelona, hi ha més de setanta clubs de lectura repartits per tota la ciutat. Com ha dit la Gemma, els Clubs de lectura són una de les activitats més sol·licitades i més valorades de les que es programen per a públic adult.

Inici dels CLF a la Biblioteca Bonnemaison i a altres Biblioteques de Barcelona

A principis de l'any 2007 i amb col·laboració del *Consorti de Normalització Lingüística* de Barcelona s'engeguen dos clubs nous, aquí a la Bonnemaison i a la Biblioteca Can Fabra de St Andreu, adreçats a persones a persones d'origen estranger i castellanoparlant que coneixen poc la llengua catalana i que volen millorar-ne la comprensió lectora i l'expressió oral. Es programen dos nivells, un nivell bàsic i un nivell intermedi:

- **El nivell intermedi** adreçat a persones amb un nivell intermedi de català que volen llegir i conversar en català per guanyar fluïdesa. Aquest Club també vol fer conèixer la tradició literària contemporània en llengua catalana
- **El nivell bàsic** vol reunir lectors interessats a llegir i comentar literatura escrita en català amb l'objectiu de practicar aquesta llengua.

És en els *Clubs de nivell bàsic* on s'utilitzen els materials de Lectura Fàcil.

A partir de l'experiència de la Bonnemaison aquest curs 2007/2008 l'oferta de clubs de Lectura Fàcil a la ciutat s'ha ampliat i ja són un total de sis Biblioteques les que organitzen un Club de Lectura Fàcil a cinc Districtes de la ciutat. La voluntat és que es faci extensiva la presència dels Clubs de Lectura Fàcil a més biblioteques de la ciutat.

Els objectius que es plantejaren a l'inici conjuntament amb el CNL foren:

Trobada d'entitats ciutadanes a l'entorn de la lectura

«La Lectura Fàcil, una eina d'inclusió social»

Objectius:

- Aconseguir més fluïdesa en la pràctica del català oral
- Ajudar a la inserció social dels alumnes del CNL a través d'una activitat extraescolar en un equipament públic de la ciutat
- Enfortir els vincles de la Biblioteca amb el CNL
- Fomentar el gust per la lectura
- Fer arribar la Biblioteca a nous públics
- Difondre el fons de Lectura Fàcil
- Difondre els materials d'autoaprenentatge de què disposa la Biblioteca

Organització del CLUB

Com ja hem comentat la organització és conjunta amb el CNL. Hi ha un treball conjunt de coordinació entre ambdues entitats. Des de l'inici, s'estableixen una sèrie de reunions periòdiques de col·laboració que permeten

- definir les línies de treball: documents relacionats, pautes,...
- escollir la tria de lectures
- fer una valoració funcionament i introduir els canvis necessaris

Conductor/a

La conductora del grup és una professora del CNL que té un perfil de dinamitzadora, volem incidir com ja ha comentat la Gemma en que no té un perfil de docència, els Clubs no estan plantejats com a classes de llengua i es potencia la tertúlia literària informal.

Tipologia del grup

El grup està format per persones que tenen en comú l'estudi en curs de la llengua catalana o que volen refrescar-la i practicar-la perquè en el seu entorn quotidià feina/família/amics no tenen la possibilitat de fer-ho. I volen millorar-ne el nivell de comprensió oral, de parla i lectora.

El nivell de formació dels participants varia moltíssim, des d'estudiants universitaris i de doctorat a persones que tenen formació elemental. Aquesta diferència formativa però no afecta a la dinàmica del grup.

Trobada d'entitats ciutadanes a l'entorn de la lectura

«La Lectura Fàcil, una eina d'inclusió social»

Pel que fa a la procedència, hi ha una majoria de parla castellana sobretot de Llatinoamèrica (Argentina, Perú, Equador..) però també alguns de la resta de l'Estat Espanyol amb casuístiques diverses: gent que fa uns 20/30 anys que viu aquí, persones que fa poc que han arribat... també Marroc, Alemanya, Itàlia, Regne Unit, Xina...

Metodologia

Al planificar el disseny dels Clubs entre la Biblioteca i el CNL, es va plantejar una mica el debat de la forma i mecànica que havien de tenir els clubs.

Les trobades són mensuals, estan obertes tant a alumnes del CNL com a usuaris de la pròpia Biblioteca. S'oferten 20 places. El lot d'exemplars per als membres del Club el proporciona la Biblioteca i els llibres s'han llegit prèviament. El plantejament d'optar per aquesta dinàmica, sobretot pel que fa a que els usuaris llegeixin el llibre a casa en solitari i no es fes lectura en grup i també la periodicitat (mensual i no quinzenal com fan en altres clubs) fou perquè hi ha la voluntat de seguir la dinàmica clàssica dels altres Clubs de lectura que es fan a la ciutat que tenen com a objectiu principal el foment de la lectura. En aquest sentit, el Club que s'ofereix, s'adreça a usuaris amb un nivell de català llindar, amb autonomia suficient per llegir a casa. La única diferència d'aquest club amb els altres Clubs és el nombre de places, 20 en front a les 30, el nombre més reduït de participants fa que el temps de comentaris que cadascun dels participants sigui més gran.

Els Clubs de Lectura tenen tradicionalment una durada d'octubre a juny com un curs acadèmic. El Club de lectura bàsic es programa de febrer a juny d'aquest any i aquests quatre mesos havien de servir de prova pilot per comprovar si els plantejaments i objectius que s'havien marcat eren els adients. I efectivament, es comprovà que els usuaris tenien un nivell de català suficient per a llegir els textos amb autonomia i que la dinàmica plantejada era la idònia per als nostres objectius. I tal com comentàvem a l'octubre va començar altra vegada ja a 6 biblioteques de la ciutat.

El dia de la trobada es fa la tertúlia moderada per la conductora professional que dinamitza la tertúlia: aportant informació sobre l'obra que s'ha llegit, modera els torns de paraula,...

Durant la sessió hi ha sempre present a nivell de suport una bibliotecària de la Biblioteca. S'ocupa de temes de logística i serveix de referent visible de la Biblioteca per als usuaris.

Trobada d'entitats ciutadanes a l'entorn de la lectura

«La Lectura Fàcil, una eina d'inclusió social»

Materials:

Cadascun dels llibres que es reparteixen va acompanyat d'una fitxa de lectura elaborada des del Consorci de Normalització Lingüística amb la voluntat servir d'acompanyament i d'introducció a la lectura. Té la següent estructura:

- Biografia de l'autor i context històric-literari
- Obra
- Personatges
- Suggeriments de Lectura (són inici de la tertúlia)

Difusió

La Biblioteca té canals de difusió propis: mailing, butlletí, cartells i també d'àmbit de ciutat, generals a totes les Biblioteques de Barcelona: web, agenda d'activitats, tríptic específic difusió dels clubs de lectura... properament també tindrem una web pròpia com ja tenen algunes Biblioteques.

A quin públic arriba : usuaris i entitats barri,

A través CNL arriba a futur públic que no és el de la biblioteca, i que tradicionalment és el més difícil de contactar, des del CNL es difonen els Clubs a totes les classes. Això també ha augmentat el nostre públic, ens trobem amb persones que als cursos de català han sentit parlar de la Biblioteca i es venen a fer el carnet.

Valoració

La valoració dels participants en els Clubs és molt positiva: han guanyat fluïdesa verbal en llengua catalana, els textos de LF han esdevingut porta d'entrada a la literatura en català. Com anècdota comentar, cas d'una de les participants que ens havia comentat a l'inici que havia intentat llegir alguna novel·la en català i s'havia desanimat i ho havia deixat, doncs ve a la última sessió del club, el maig passat es recomanaren alguns títols de lectura fàcil per llegir a l'estiu però també algunes obres de literatura catalana que creiem que podien ser adients: per exemple algunes de les lectures que s'havien comentat al Club de català intermedi... la senyora aquest octubre vingué a la Biblioteca a apuntar-se ja al Club Intermedi i ens comentà molt contenta les lectures d'autors catalans que havia fet aquest estiu.

Trobada d'entitats ciutadanes a l'entorn de la lectura

«La Lectura Fàcil, una eina d'inclusió social»

Una mostra clara és l'interès de continuïtat:

Aquest octubre va començar la segona edició del Club, dels assistents el curs passat, un 50% han continuat vinculats als Clubs de la Biblioteca passant al Club de lectura intermedi i un 25% han continuat inscrits al Club de Lectura Bàsic.

Per altra banda, també s'ha fidelitzat part d'aquest públic cap a l'assistència a altres activitats de foment de la Lectura que s'organitzen a la Biblioteca, per exemple *Vine a fer un cafè amb...*

Aquest fet que hi hagi una millora notable en el nivell de comprensió lectora també ens comporta alguns maldecaps sobretot pel tema de la difusió perquè ens vam trobar al setembre que el Club de Català intermedi s'omplí ràpidament, tenim actualment deu persones en llista d'espera.

Però calia tornar a treballar a fons la difusió i captació de públic per al Club de Lectura Fàcil, feliçment tenim ja cobertes 19 de les 20 places que ofertem.

Aportacions que ens fan els usuaris:

Troben a faltar adaptacions d'autors de literatura catalana. Es percep un interès per conèixer autors d'aquí.

Conclusió

I voldria acabar la meua contribució comentant la valoració per part de la Biblioteca, que és també molt positiva. A través d'aquest Club s'ha arribat a nous públics, s'ha donat una major difusió al fons de Lectura Fàcil i també del Servei d'Autoaprenentatge de Llengües i s'han enfortit els vincles amb el Consorci de Normalització Lingüística.

Dir també que com en tots els Clubs de lectura les trobades han acabat derivant en la conversa de temes més enllà dels estrictament literaris. La diferent procedència geogràfica, religiosa, de costums... ha aportat molta riquesa a les tertúlies. Les tertúlies han convertit una vegada més la Biblioteca en un lloc de trobada i intercanvi de gent d'àmbits i procedències diverses.

Tècniques i pautes per compartir i fer gaudir la lectura

> Eulàlia Feliu, actriu i dinamitzadora teatral

Eulàlia Feliu, actriu i dinamitzadora teatral, va cloure la trobada amb una sessió pràctica sobre com aplicar diferents pautes i tècniques per fer gaudir de la lectura a les persones que normalment no llegeixen. El text seleccionat va ser el de *Pigmalió* i a continuació us detallem el guió utilitzat per la sessió.

1. Perfil del públic destinatari
2. Condicions de la sala
3. Disposició de l'espai
4. Estat disponible:
 - Activant la confiança
 - Activant la curiositat
 - Activant els sentits
5. Donar cos al text, a partir dels següents punts:
 - La dicció
 - La respiració i la veu
 - La cadència
 - El silenci
 - La velocitat
 - La gesticulació
 - L'expressió i la mirada
 - L'acció dramàtica
6. Estimulació continuada

Barcelona, 30 de novembre de 2007